mu) znehodnocení svých majetkových součástek, t. j. aby zřizoval specielní ztrátové reservy.

Taktéž jest požadavkem správného bilancování, aby podnikatel pamatoval reservou na daň, jež bude předepsána. Nepřihlížel-li fatent k těmto okolnostem, neposkytuje bilance správného obrazu o výsledku a bilance jest nesprávnou. Nesprávnost bilance nelze sanovati (konvalidovati) ani schválením její příslušnými orgány, naopak jest povinností fatenta, k níž dokonce orgány k tomu povolané jej donutiti mohou, aby bilanci opravil.

Neodpovídá-li účetní uzávěrka zásadám řádného účetnictví, je také v rozporu se zákonem o osobních daních a naopak, nevyhovuje-li bilance předpisům berním, je též v rozporu s normami obchodního práva.

Ne tedy jenom, že chyba napravena býti může, nýbrž dokonce napravena býti musí, a fatent má nárok, aby mu daň byla vyměřena, po případě opravena na podkladě účetní uzávěrky, berním předpisům vyhovující.

Uvedená rozhodnutí dala ministerstvu financí podnět k tomu, že toto, shrnujíc a oceňujíc výsledky těchto nálezů, výnosem ze dne 3. prosince 1925 č. 150.057/24-III. 7 a. vydalo určité směrnice, kdy reasumace dřívějších daňových předpisů jest povolovati.

Stav otázky přístupnosti daňových reasumací vzhledem k uvedeným rozhodnutím n. s. s. a uvedenému výnosu ministerstva financí až do vydání nového zákona o daních osobních jest tento:

Nelze žádosti za reasumaci a limine zamítati z důvodů právoplatnosti předpisů.

Fatent má zásadní právo k takové reasumaci.

V každém konkrétním případě jest předem usuzovati, zda jsou zde materielní podmínky k reasumaci předpisu.

Nutno rozeznávati:

A. Strana revokuje schválenou bilanci ještě během řízení ukládacího.

Vyměřovací úřad musí za základ výměry vzíti bilanci novou, pak-li bilance nová vyhovuje předpisům berním i bilančním. (Pokračování příště.)

Dr. Ivan Kulawczyk:

Ověřování podpisů na územích bývalého práva uherského.

Na území Slovenska a Podkarpatské Rusi nebylo do roku 1923 obligatorního ověřování podpisů, — ani na listinách vkladních. Pro zápis do pozemkové knihy stačilo, když listinu podepsaly strany a dva svědci. Teprve zákon č. 90/1923 předepsal ověřování podpisů těch osob, jejichž právo v pozemkové knize má býti převedeno, zatíženo, obmezeno neb změněno.

Současně zákon tento stanovil, že ověřovati podpisy může mimo veř. notáře také soud. Do té doby totiž ověřování podpisů náleželo v ý h r a d n ě veř. notáři (§ 9 předposl. odst. zák. čl. VII./1886), a jen v případech, když veř. notář nemohl, anebo nesměl vykonávati svůj úřad, a pokud v tomtéž sídle nebyl jiný notář, — měl agendu veř. notáře a tudíž i ověřování podpisů vykonávati přednosta příslušného okresního soudu.

Zavedením tedy obligatorního ověřování podpisů na vkladních listinách a udělením soudům práva vykonávati vedle veř. notářů ověřovací agendu, vytvořil se na Slovensku a Podkarpatské Rusi v tomto směru takový stav, jaký jest v zemích historických. Bylo by to všecko správné, kdyby tato zevnější unifikace byla provedena v souladě s dosavadními předpisy zdejšího notářského řádu, anebo kdyby byly předpisy tohoto řádu přizpůsobeny k novému stavu věci.

To se však nestalo, následkem čehož vytvořila se nesrovnalost mezi vykonáváním ověřovací agendy u soudů i u veř. notářů, a tato nesrovnalost má nepříznivé následky pro veř. notáře.

Na Slovensku a Podkarpatské Rusi platí dosavadní předpisy zák. čl. XXXV./1874 — §§ 92, 93, 103 — jakož i zák. čl. VII./1886 § 27 — dle nichž veř. notář mimo totožnosti stran musí také zjistiti jejich právní způsobilost, znalost písma, a když strany nejsou písma znalé, má jim přečísti a vysvětliti obsah listiny, v případě neznalosti jazyka strany (nikoliv listiny!) povolati tlumočníka, o všem tom pak sepsati protokol, tento dáti stranám, svědkům (tlumočníkovi) přečísti a podepsati, potom napsati ověřovací klausuli, v níž se má zase všechno zopakovati: jména stran, svědků (tlumočníka) a uvésti, že listina byla stranám písma neznalým přečtena a vysvětlena.

Naproti této zdlouhavé proceduře u veř. notáře zavedl zákon č. 123/1923 a vládní nařízení č. 135/1923, jakož i výnos ministerstva spravedlnosti č. 31.612/1923 — docela jednoduchou proceduru u okresních soudů: rejstřík s dotyčnými rubrikami, kamž se zapisuje jméno, bydliště a zaměstnání osoby ověřující svůj podpis, popis listiny, způsob zjištění totožnosti stran a podpisy: strany, svědků, úředníka. Na listinu pak přitiskne se razítko s krátkým obsahem: »Podle ověřovacího rejstříku č. 21/1927 N. N. rolník v Z. listinu tuto vlastnoručně podepsal. Ze soudní kanceláře okresního soudu v Mukačevě dne 7. ledna 1927.« — Tak během několika minut ověření podpisu u soudu jest hotovo a strana obdrží ihned ověřenou listinu zpět.

Jest samozřejmé, že při tak velikém rozdílu v rychlosti vyřizování ověřovací agendy, veřejní notáři nemohou konkurovati s okresními soudy. V nynější době strana nemá čas čekati, až veř. notář splní svoje formalistické sacrificium, napíše o tom zdlouhavý protokol a zopakuje ho v taktéž zdlouhavé klausuli na listině. Radši jde každý k soudu, neboť mu to vyřídí rychle.

Prakse se tedy obrátila. Dříve strany šly k soudu ověřovati podpisy jenom tehdy, když veřejný notář nemohl ověření provésti, — dnes jdou k veř. notáři jenom tehdy, když nemohou si dáti ověřiti podpis u soudu. A stalo se to proto, že při zavedení na Slovensku a Podkarpatské Rusi pravidelné ověřovací činnosti soudu, neprovedla se současně organisace této činnosti u veř. notářů.

Jest proto žádoucno, aby autoři návrhu nového notářského řádu obrátili svoji pozornost (pokud se tak ještě nestalo) na tuto nesrovnalost v notářské praksi na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Ověřování podpisů u veř. notářů má se zakládati na stejných zásadách, jako u soudů. Má se především zanechati prakse sepisování dlouhých legalisačních protokolů, a z a v é s t i t a k é u n o t á ř ů o v ě ř o v a c í r e j s t ř í k y, jak tomu jest u soudů. Ověřovací pak klausule mají se tak sestavovati, aby kromě čísla a data nebylo zapotřebí nic více připisovati k přitisknutému razítku. Všechny

ostatní formality jsou zbytečné, ježto jsou zahrnuty v samém pojmu veř. notářského úřadu. — Takto urychlené ověřování bude ve prospěch notářské prakse a hlavně ve prospěch stran.

Mukačevo, dne 30. září 1927.

JUC. Ferd. Vojtík, kand. not.:

Právní struktura a modality smlouvy adopční.

Marginální rubrika u § 179 obč. zákona řadí adopci mezi svazky »obdobné právnímu poměru mezi rodiči a dětmi«, právě tak, jako schovanství. (§ 185 o. z.)

Nejde tedy při obou těchto právních institucích o poměr přirozený, nýbrž umělý.

Adopce zakládá však poměr daleko užší a poměru mezi rodiči a dětmi bližší než pouhé schovanství. Vznikají některé důležité právní účinky založené adopcí ipso iure a nemohou ani úmluvou stran býti vyloučeny. (§ 182 o. z., § 19 nov. I.)

Oproti tomu přijetí do schovanství není vůbec vázáno nějakou formou; a i tam, kde strany chtějí o tom učiniti smlouvu, podléhá tato soudnímu schválení jen v případě, jednalo-li by se o zkrácení práv schovancových, neb o uložení mu zvláštních závazků. (§ 186 o. z. 2. věta.)

Adopční poměr lze založiti pouze smlouvou mezi osvojitelem a osvojencem a to buď smlouvou písemnou, neb učiněnou na soudě. Zvláštních formálností zákon nežádá, kromě smlouvy. Pouhá ústní dohoda mezi stranami byla by právně nicotnou.

Na aktivní subjekty smlouvy adopční klade zákon několik požadavků; adoptovati mohou pouze osoby, které slavnostně neslíbily, že nevstoupí v manželství a jež nemají vlastních manželských descendentů. (§ 179 o. z.) Překážku vidí tedy zákon pouze ve slavnostním slibu, nevstoupiti v manželství, nikoli tedy již pouze v příslušnosti ke stavu kněžskému nebo řeholnímu; zákon má patrně na mysli jen slavnostní sliby tak zv. professů některých přísných řádů řeholních — případ to, který v praxi sotva kdy dojde svého řešení. Modifikováno bude toto — vzhledem k dnešní demokratické ústavě státní — málo praktické ustanovení zákona jistě i tehdy, až bude zákonně upraven poměr církve ke státu. Je vůbec snahou revisorů obč. zákona, aby vlivy prvků etických a náboženských na strohá ustanovení zákonná byly co nejmenší, neboť tyto vztahy k externím projevům vůle lidské zákony regulovati nelze.

De lege ferenda bylo by žádoucno, aby i tato otázka byla řešena zásadně ve smyslu nepřípustnosti ingerence církevní autority v práva státu, resp. ve všeobecná práva občanská, jichž výkon je státem garantován, tak jako modifikovala manželská novela ingerenci církevní autority co do otázky platnosti smlouvy manželské pro překážky, státem neuznávané.

Že osoba, která sama má již manželské descendenty, adoptovati nemůže, je samozřejmou podmínkou smlouvy adopční. Slovo »děti« § 179 o. z. sluší ovšem vykládati extensive ve smyslu § 42 o. z. na všechny manželské descendenty bez rozdílu stupně, tedy i na vnuky a pravnuky dětí dosud žijících. Nesporně bude překážkou adopce i dítě dosud nezrozené, pokud v čase, kdy smlouva adopční má býti uzavřena, je alespoň zplozeno, tedy nasciturus. (K r a i n z, § 453, Stubenrauch, str. 469.) Nepřípustna je tedy adopce vlastního vnuka nebo vnučky. (Rozh. ze dne 10. dubna 1906, Slg. IX, 3383.)

Přípustna je proti tomu adopce j e d i n é h o vnuka předemřelého dítěte dědem — je-li ovšem tento vnuk skutečně j e d i n ý.

Kdyby zde byli vnukové dva, nutno adoptovati buď oba nebo žádného z nich. Předpokladem zůstane ovšem, že jde o vnuky předemřelého dítěte. Ratio legis je ta, aby kromě osoby, jež má býti adoptována, nebyl zde ještě jiný manželský descendent, jehož práva mohla by býti adoptandem zkrácena. Zřetelem k §§ 160—162 a 753 obč. zákona nutno přípustnost adopce rozšířiti i na děti legitimované.

Otázka, jež zavdává podnět k četným úvahám co do právní konstrukce jejího řešení a i po stránce psychologické, je otázka věku adoptantova. Občanský zákon upravil v § 180 původního znění z r. 1811 tuto otázku tak, že stanovil co do stáří adoptantova hranici dokonaného 50. roku věku, jako podmínku aktivní způsobilosti k adopci; § 18 novely I. z r. 1914 snížil ji na dokonaný 40. rok věku.

Není ani nezajímavo, že I. novela zasáhla do původního znění § 180 o. z. pouze v otázce věku adoptantova, kdežto hranici věku osoby, jež má býti adoptována ponechala bez změny: adoptandus musí býti alespoň o 18 let mladší než osvojitel.

Není příčiny domnívati se, že by zákon přiznával aktivní způsobilost adoptovati osobám, o nichž vzhledem k jejich stáří nelze očekávati, že by mohly ještě zploditi resp. zroditi vlastní manželské descendenty. Byl by také smělou právní domněnkou předpoklad, že osoby starší 50ti let nejsou schopny zploditi děti. Domněnku tuto ostatně vyvrací sám dv. dekret z 21. dubna 1820 č. 1659 sb. z. s.: dosáhl-li adoptant 50 roků (podle původního ustanovení § 180 o. z.), není ani možnost, že by mohl míti ještě vlastní děti, adopci na překážku. (Jak z dřívějších vývodů plyne, nesmí se ovšem jednati v tomto případě ani o nascitura; míněna jest pouze m o ž n o s t zplození dítěte, mluví-li pro ni všechny předpoklady fysiologické.) —

Oproti tomu však ani dříve se vyskytnuvší impotentia (ať generandi, ať coëundi), neosvobozuje adoptanta od zákonem ustanovené hranice věkové. (Krainz, § 453 str. 505.) Při tom, jak řečeno, nebylo ani I. novelou změněno ničeho na požadavku rozdílu stáří mezi osvojitelem a osvojencem, to jest nejméně 18 let. Odůvodnění těchto požadavků co do stáří adoptandova i co do rozdílu věku mezi tímto a adoptantem sluší proto spíše hledati v římské paroemii: adoptio imitatur naturam. (J. de adopt. I. 11. § 4.) Dokonalé imitatio naturae vyhovuje ovšem § 180 o. z. ve znění upraveném § 18 I. nov. z roku 1914 daleko lépe, než původní znění tohoto paragrafu před novelou. Vzhledem k ustanovením zák. ze dne 23. VII. 1919 č. 447 sb. z. a nař. jímž upraven byl § 21 obč. zák. snížením věku nezletilosti ze 24. na 21. rok a srovnáním tohoto § po úpravě cit. zákonem provedené s novelisovaným § 180 o. z., lze dospěti cestou čistě matematickou k tomu, že imitatio naturae jest zde řešena dokonaleji, než původním § 180 obč. zák. z roku 1811.

Tím, že věk nezletilosti snížen byl na rok 21., a že tímto rokem počínaje možno uzavříti smlouvu manželskou zcela svobodně a bez ingerence soudní neb úřadu poručenského — pokud ovšem zde není jiné zákonné